

BOSHLANG‘ICH SINFLARDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH

Alimova Xurshida Aliboyevna

Jizzax viloyati Zomin tumani

43-umumiy o‘rta ta‘lim maktabi boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang‘ich sinf darslarida yangi pedtexnologiyalardan foydalanish ahamiyati xususida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: interfaol, barkamol avlod, teleko‘rsatuv, rekord, alifbo bilag‘oni...

Barchamizga ma‘lumki, bugungi kunda har bir pedagogning o‘z oldiga qo‘ygan asosiy vazifalardan biri har bir o‘quvchiga puxta va chuqur bilim berish, o‘z tilimizga nisbatan qiziqishni oshirish, ularning har tomonlama rivojlanishlarini ta‘minlashdan iborat. Bu hol davr talabiga mos holda o‘qitish metodlarini yanada takomillashtirishni talab etadi. O‘qitishda o‘quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish o‘quvchilarning ongliligi va faolligini ta‘minlash bilan uzviy bog‘liq. Ta‘lim sohasida olib borilayotgan keng ko‘lamli islohotlar, ta‘lim mazmunini takomillashtirishga oid qabul qilingan qarorlar ta‘limni hayot bilan bog‘lashni, o‘qitish samaradorligini oshirishni, tez taraqqiy etib borayotgan jamiyat uchun har tomonlama rivojlangan barkamol avlodni tarbiyalab yetishtirishni talab qilayapti. Keng qamrovli islohotlarta‘lim-tarbiya masalalari mohiyatini oshirib, barkamol shaxsni shakllantirishga jiddiy e‘tibor qaratishni taqazo etmoqda. Buning uchun ta‘lim jarayonida nafaqat ta‘lim beruvchi va ta‘lim oluvchilar hamkorligidan iborat faol usullarni, balki ta‘lim oluvchilar o‘rtasidagi hamkorlikni ham ta‘minlovchi interfaol usullardan ham foydalanish kerak bo‘ladi. Bunda interfaol usullarning ahamiyati katta. Ayniqsa, iqtidorli o‘quvchilar mavzuni oson o‘zlashtirib, darsda bo‘sh qolmasligi uchun o‘qituvchida hamish qo‘shimcha materiallar bo‘lishi lozim. Quyida shulardan bir nechtasini taqdim etishni joiz topdim.

“Teleko‘rsatuv” usuli. Bunday shaklda dars rejasini teleko‘rsatuvlar (masalan, “TV-Mehmon”, “Ko‘rsatuvlar tartibi”, “Dil nomalari”, “Mumtoz musiqa”, “O‘yla! Izla! Top!”) nomi ko‘rsatuvlar asosida tashkil etilishi mumkin.

“Rekord” usuli. Bu usulni qo‘llash orqali dars jarayonida o‘tilayotgan, mavzu bo‘yicha rekord darajadagi noyob ma‘lumotlarni juda ko‘p miqdorda berish nazarda tutiladi. Bunda qaysi o‘quvchi mavzu bo‘yicha ko‘p ma‘lumotga ega bo‘lsa, shu o‘quvchi rekord natijaga erishadi.

Biz ham pedagoglarga innovatsion faoliyat bilan shug'ullanish bo'yicha o'z tavsiyalarimni aytib o'tmoqchimiz. Pedagoglar ta'limda yuqori samaradorlikka erishish uchun quyidagi asosiy tamoyillarga e'tiborni qaratish lozim, deb hisoblaymiz:

- innovatsion texnologiya tushunchasini, uning mazmun mohiyatini bilishi;
- innovatsion texnologiyalarning ta'lim maqsadini amalga oshirishdagi o'rni va rolini bilishi;
- innovatsion texnologiyalarni fanlar bo'yicha qo'llash printsiplarini bilishi;
- ta'limiy va ishchanlik o'yinlarini bilishi;
- muammoli rivojlantiruvchi ta'lim metodlarini bilishi;
- o'quvchilarning mustaqil faoliyatlarini tashkil qilish va ta'minlash yo'llarini bilishi;
- o'quvchilarning o'z ustida mustaqil ishlash mahoratini oshirish usullarini egallashi;
- ko'rgazmali o'qitish usullarini bilishi va egallashi;
- ilg'or pedagogik texnologiyalarni qo'llab, namunaviy-imitatsiya o'quv-mashg'ulotlarini o'tishi;

«Rasmlarni joylashtirish» metodi. O'quvchilarni kichik guruhlariga bo'lish asosida faoliyat olib borishda «Rasmlarni joylashtir» nomli interfaol metoddan foydalanish o'zining ijobiy natijasini beradi. «Rasmlarni joylashtir» nomli metodni qo'llash jarayonida quyidagi harakatlar amalga oshiriladi. Juftliklar o'quvchilarga o'qituvchi tomonidan tayyorlangan hamda har bir kartochkaning bir tomoniga mavzuga organlar, qismlar tarkibiy qismlarini anglatuvchi so'zlar yozilgan kartochkalar to'plami beriladi. Guruh o'quvchilarining faoliyat yuritishlari uchun shunday ko'rsatmalar beriladi. Mavzu yuzasidan o'zlashtirilgan bilimlaringizga tayanib taqdim etilgan kartochkalarni mantiqiy ketma-ketlikda joylashtiring. Kartochkalarni orqa tomonini o'chiring va topshiriqni to'g'ri bajarganligingizni tekshiring. (agar vazifa bajarilgan bo'lsa, har bir kartochkaning orqa tomoniga yozilgan xatlar yordamida hosil bo'lgan so'z o'qiladi). Topshiriqning bajarilish holatiga muvofiq o'quvchilar «**Nazorat varag'i**»ning birinchi pog'onasiga shaxsiy faoliyatlari uchun baho (ball tizimida) qo'yadilar.

O'qitishning „Rolli“ –sahnalashtirish usuli

Bu usul orqali fan asoslari chuqur egallanadi. O'quvchilari ma'lum jarayon yoki hodisaga doir amaliy hatti-harakatlarni bajaradi.

“Yangilik kashf etish orqali o'rganish” texnologiyasi.

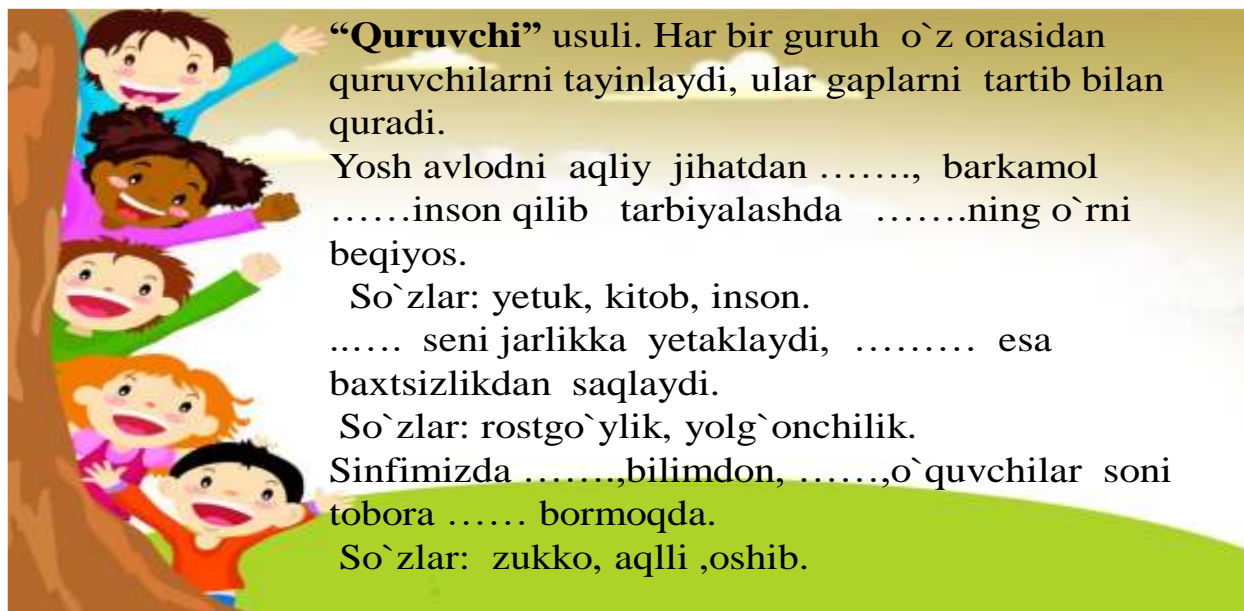
Bu yondoshuv o'quvchilarning egallagan nazariy bilimlarini tadbiq etish bilan bir qatorda ularning o'z-o'zlarini rag'batlantirish orqali bilim va ko'nikmalar to'plashlariga sharoit yaratadi.

Asosiy tamoyillari quyidagicha:

O'rganishdan maqsadni avvaldan aniqlab olish talab qilinadi.

Oldindan aniqlangan va sog'lom tarzdagi o'rganishga asoslangan natijalar.

Muvaffaqiyat – faoliyat-yutuq motivatsiyasiga asoslangan.

“Alifbo bilag'oni” usuli orqali o'quvchilarning alifboni qanchalik chuqur o'rganganliklarini nazorat qilish nimaqsadida foydalanish yanada foydali bo'ladi. Darslar davomida bu o'yindan turli o'rinlarda foydalanish mumkin. Bu usul orqali o'quvchilarning bilimini, xotirasini yanada charxlashga yordam beradi.

O'qituvchilarning pedagogik faoliyatida foydalanish maqsadida o'zi tayyorlagan yoki to'plagan hamda tizimga keltirgan metodik materiallari, ilg'or ish tajribalar, metodik tavsiyalar ko'rinishida bo'lishi mumkin. Darslarni qiziqarli va samarali tashkil etish bilan birgalikda, o'z hamkasblarining ilg'or ish tajribalaridan xabardor bo'lish hamda o'z tajribasini ommalashtirish ham sifatli ta'limni jivojlantirish imkonini beradi.

Xulosa o‘rnida shuni ta’kidlash joizki, bugungi kunda O'zbekistonning jahon miqyosida munosib o'rin egallashi uchun ma'naviy, siyosiy, iqtisodiy yo'nalishlarda g'oyat muhim va murakkab ishlar amalga oshirilmoqda. Bu esa boshlang'ich sinf o'qituvchilari zimmasiga katta mas'uliyatni yuklaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1.X.Teshaboyev. “Interfaol usullari”. T.2009-yil
- 2.Tarbiyaviy ishlar metodikasi.R.Mavlonova, N.Raxmonqulova.
3. Internet saytlari: -ziyoNet .uz, kitob.uz, multimediya .uz